

In de Toneelschool volgde Rudi eerst de acteerklass en daarna de regiëklas, waar vooral Frans Roggen les gaf. In diezelfde periode studeerde Rudi ook af als doctor in de rechten. Toen we met Toneelstudio 50 begonnen kreeg Rudi last met de balie. Hij moest kiezen tussen balie en toneel. Het stond toen niet voor een doctor in de rechten om toneel te spelen. Toneel heeft het natuurlijk gewonnen bij hem. (...)

Ik leerde Rudi kennen in de Gentse Toneelschool maar ik had hem vroeger, tijdens de oorlog al regelmatig zien optreden in kinderrollen bij het gezelschap van Staf Bruggen in de regie van zijn vader, Michel van Vlaenderen. Na de oorlog ben ik gaan les geven in de Toneelschool in Gent en daar kwam ik Rudi tegen als student. Hij zat in een zeer verdienstelijke klas met Walter Eysselinck, Hilde Pee en Roger Dewilde. Gent had toen geen beroepsgezelschap meer en ik zat te broeden op een plan om met een nieuw theater, een avant-garde theater te starten. Liefst samen met de studenten, oud-studenten en leraars van de Toneelschool. Ik praatte daar al eens over tijdens de les en die jonge mensen van dat bijzonder jaar, vooral Rudi en Walter, reageerden daar erg positief op. Zo is samen met Rudi en nog vele anderen Toneelstudio 50 gesticht.

We hadden dan een gezelschap maar geen geld. Aangezien Rudi, Hilde en Walter op de universiteit zaten, hebben die van de gelegenheid gebruik gemaakt om in studentencongressen en dergelijke voorstellingen in te lassen. We

In Audiëntie van Vaclav Havel speelde Rudi een laffe, sentimentele en corrupte ploegbaas van een Tsjechische staatsbrouwerij. Hij moest in een paar gesprekken een tot handenarbeid gedwongen, dissidente schrijver (Havel zelf, maar met een andere naam) schuldbekenenissen en partijgetrouwe belofes zien af te dwingen. Zo'n rol was gevonden wreten voor Rudi, wellicht omdat hij er de uiterste opponenten van zijn eigen levensbeschouwing en karakter in vertolkte. In de vele Audiënties die we twee seizoenen lang ('79/'80) in Vlaanderen en Nederland speelden was ik elke avond weer getuige van zijn grote bezieling. De tranen rolden over z'n kaken; zijn imposante gestalte zakte onder pet en stoffas ineen tot een hoopje deernis.

Ik vermoed dat de toeschouwers van toen vergaten dat ze naar theater keken. Graag liet Rudi de omstandigheden daarbij een handje helpen. Hij speelde bij voorkeur in de hoek van een café (één keer zelfs in een winkelvitrine

kregen van de universiteit een uitkoopsom en we mochten in de aula spelen. Het kaderde trouwens in een avant-garde perspectief om niet in een schouwburg te spelen. In onze allereerste produktie, Polukraties van Herwig Hensen, speelde Rudi de hoofdrol en deed hij samen met mij de regie. Het programmabladd zorgde voor een schandaal. Wij presenteerden ons als een collectief, plaatsten naast de personages geen namen van acteurs en dat nam de pers niet. Na vier vijf jaar kregen we dan toch de behoefte aan een eigen zaal. Dat werd keldertheater Arca.

Voor mij was het wel een probleem dat Rudi niet lang bij Arca bleef. Toen hij kansen kreeg bij het Nederlands Kamertoneel raakte ik mijn rechterhand kwijt. Ik vond dat hij me als eerste liet vallen, maar telkens ik hem nodig had stond hij daar om te helpen. Zo is hij nog regelmatig komen spelen, zelfs toen hij later zijn eigen gezelschap Toneel Vandaag had.

Ik heb zelf nog geregisseerd bij Toneel Vandaag. Zo hebben we samen nog de opening van de Beursschouwburg gedaan op uitnodiging — ook geen toeval — van Dries Wieme. Er was een toespraak van Dries, van Vic de Ruyter, dan de eenakter Theedrinken van Jan Christiaens in mijn regie door Toneel Vandaag en tenslotte werd door KVS één bedrijf uit Wie is bang voor Virginia Woolf gespeeld.

Rudi was een rusteloze ziel. Zo is hij tussendoor nog programmator geweest bij de televisie, want zo werden de producers toen ge-

omdat daar een verhoog stond), met een tafel en twee stoelen die hij ter plekke aantrofen in een ad hoc verlichting die elke scenograaf meteen van esthetitis had genezen. Maar de concentratie en de inleving van acteur Rudi Van Vlaenderen toverden die smaakloze caféhoek om tot het schrale bureautje van een Tsjechische bierbrouwer.

Eigenlijk verwachtte je deze manier van spelen niet van de fervente importeur van het Brechtiaans theater, die Rudi in een vroegere fase van zijn carrière was geweest. Audiëntie gaf hem de kans het agogische aspect van zijn theaterwerk op te sparen voor het nagesprek. Dat vond hij minstens zo belangrijk als de voorstelling. Te allen prijze wilde hij voorkomen dat men in dit kritische stuk van Havel een alibi zou vinden om het socialisme als ideologie met het badwater weg te gooien.

In september '66 leerde ik hem kennen als directeur van het RITCS Twee maanden later

noemd. Na twee jaar was hij dat beu. Hij is ook nog dramaturg geweest op KVS. Hoe hij directeur van het RITCS geworden is weet ik niet. Ik was wel een van de eersten die door hem werden aangezocht om daar les te geven. Hij haalde daar zijn vrienden van het eerste uur binnen. Mensen met wie hij veel contact had zoals Tone Brulin, Jo Dua, Alex van Royen, mensen van het NKT. Er wordt soms gezegd dat wij omwille van politieke redenen aangezocht werden, maar dat was in het begin helemaal niet het geval. Hij bracht daar mensen binnen in wie hij vertrouwen had. (...)

Ik herinner me uit zijn periode in het RITCS dat hij in Parijs is gaan meespelen in de creatie Une saison au Congo van Aimé Césaire in een regie van Jean-Marie Serreau. Dat werd hem kwalijk genomen door het ministerie. Maar Rudi is altijd de man gebleven die ook rechten gestudeerd had. Hij had immers zijn voorzorgen genomen door de tickets van de trein te bewaren om zo te kunnen bewijzen dat hij telkens op tijd was op school en dat de repetities in Parijs geen invloed hadden op zijn taak als directeur van het RITCS. (...)

Rudi was een heel trouwe vriend, dat is nog meer gebleken naar het einde toe. De laatste telefoons en bezoeken die ik hier in Oostende van hem gehad heb zijn me geweldig bijgebleven.

Dré Poppe in gesprek met Pol Arias

speelde ik met hem in Godot is gekomen, een Toneel Vandaag-produktie. In geen tijd stonden directeur en eerstejaars in hun onderbroek naast elkaar in slecht verwarmde kleedkamers.

Van midden jaren '70 tot midden jaren '80 werkte ik dagelijks met hem samen in het BKT. Hij was er de drijvende kracht. Eén van z'n mooiste rollen uit die tijd was de historicus in Op de puinen van Carthago van René Kalkisky. Het thema van Audiëntie was niet ver weg. Deze keer speelde hij zelf de dissident die weigert zijn geschiedschrijving te reviseren ten gunste van een dictatuur. De rol was hem op het lijf geschreven.

In welke vorm je ook met Rudi samenwerkte, je kreeg ontzettend veel cadeau: vertrouwen, warmte, energie, een hoop talent, intelligente en relativerende bedenkingen. En humor, die hij in de koffiepauzes graag lardeerde met erotiek en Gentse stembuigingen.

Dirk Buyse